

Forskarutbildningsnämndens utlåtande efter genomförd granskning av forskarutbildningen i Pedagogiskt arbete vid Högskolan Dalarna

Datum 2022.11.15

På uppdrag av Utbildnings- och forskningsnämnden (UFN) har Forskarutbildningsnämnden (FUN) genomfört en kvalitetsgranskning av forskarutbildningen i pedagogiskt arbete inom Institutionen för lärarutbildning (ILU) vid Högskolan Dalarna (HDA). Granskningen har skett med stöd av externa sakkunniga, Per-Olof Erixon, professor i pedagogiskt arbete, Umeå universitet och Ulrika Bergmark, professor i pedagogik, Luleå tekniska universitet.

Dialog mellan nämnd och representanter för utbildningen, studierektor Mats Tegmark och ämnesföreträdare Sara Irisdotter Aldenmyr, har förts vid FUN:s möte 2022.11.17 om nämndens tolkning och analys av granskningsunderlaget. Det skriftliga underlaget för granskningen har omfattat sakkunnigttrandet.

Granskningen ger en generellt positiv bedömning av forskarutbildningen. Nedan redovisas såväl styrkor som utvecklingspotential/brister, samt krav på åtgärder/utvecklingsarbete för forskarutbildningen i pedagogiskt arbete samt forskningsutbildningarna generellt vid HDA.

1. Styrkor som framkommit i sakkunnigttrandet

- Doktoranderna har sin anställning vid HDA, med undantag av tre doktorander som är anställda av olika skolhuvudmän. Av doktoranderna är 16 placerade vid ILU, 2 vid Institutionen för hälsa och välfärd och 2 vid Institutionen för språk, litteratur och lärande.
- Det finns goda strukturer i form av planeringsseminarium, mitt- och slutseminarium, kursutvärderingar till grund för kursutveckling, individuella studieplaner (ISP) som viktigt juridiskt dokument, samt studierektorns individuella samtal med doktorander då ISP uppdateras.
- Seminarieverksamheten synes väl tillgodosedd med ett högre seminarium, aktiva forskargrupper samt ett seminarium som doktoranderna själva driver.
- Extern handledarkompetens i miljön ger möjlighet till samarbete med andra lärosäten och gott genomförande av handledning.
- Ett handledarkollegium finns för att dryfta angelägna frågor och utgör en viktig struktur i forskarutbildningen, inte minst då så många handledare är externa.
- Doktoranderna är i huvudsak positiva till forskarutbildningsmiljön inklusive inflytande, psykosocial arbetsmiljö med skrivarinternat och doktoranddagar, enskilda samtal, upparbetade rutiner för handledarbyte och möjligheter att arbeta på distans.
- Samverkan mellan HDA och skolhuvudmännen, med Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD) som nav, är en naturlig del av verksamheten och en särskild forskarutbildningskurs ges för kommunikation och samhällsutveckling.

2. Utvecklingspotential/brister som framkommit i sakkunnigttrandet

- Genomströmningen av doktorander tar längre tid än den stipulerade. Det är en utmaning när studier kombineras med arbete, särskilt då licentiander förväntades

bedriva forskarutbildningsstudier på 50 procent med parallellt arbete. För doktorander anställda vid HDa gäller dock 80 procent för studier och 20 procent för arbete.

- Det finns utmaningar i att rekrytera doktorander med utländsk bakgrund, vilket bottnar i krav på svenska som en del av behörigheten till forskarutbildningsämnet samt att ämnet pedagogiskt arbete har en koppling till svensk skola och lärarutbildning.
- Det finns ett behov av att handledare utvecklar statistisk kompetens i samband med kvantitativa studier.
- En hög andel externa handledare är en tillgång men också en risk, då det ställer stora krav på koordinering samt tydlighet i vem som styr och hur beslut fattas. I nuläget kommer inte de externa handledarnas kompetens och perspektiv hela miljön till del. Det är också tveksamt att huvudhandledare inte behöver vara anställda vid HDa.
- HDa saknar egen handledarutbildning.
- Handledare är i sin anställning endast garanterade fem procent forskning/kompetensutveckling.
- Doktoranderna uttrycker en viss oro för att distansarbete, delvis beroende på brist på enskilda arbetsrum, kan gå ut över den sociala arbetsmiljön och avsaknad av formella och informella fysiska möten.

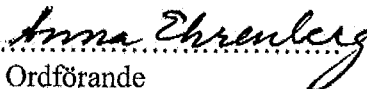
3. Krav på åtgärder/utvecklingsarbete för forskarutbildningen i Pedagogiskt arbete

- Mångfald och internationalisering bör stärkas. Det kan handla om att rekrytera fler doktorander med utländsk härkomst, där möjligheten att ta bort svenska som särskilt behörighetskrav i den Allmänna studieplanen bör övervägas. Det handlar dessutom om att se över kursinnehåll och litteratur så att de speglar både nationella och internationella perspektiv, samt möjligheter till utlandsvistelse och konferensdeltagande för doktorander.
- För att öka andelen HDa-anställda lärare med handledarkompetens samt skapa strukturer för hållbarhet behöver en långsiktig kompetensförsörjningsplan tas fram. Ett program för akademisk meritering inom området pedagogiskt arbete bör även tas fram.
- Handledarkollegiet kan kompletteras med stöd av handledarteam som forum för olika handledningsfrågor. Arbete bör fortskrida med att skapa tillfällen där doktorander, handledare och kollegor möts fysiskt för erfarenhetsutbyte.
- En balans behövs mellan forskning och utveckling, där det är viktigt att pedagogiskt arbete som miljö stöttar regionen och skolhuvudmännen i att bygga strukturer som kan tillvarata de kompetenser som utbildas inom ramen för samarbetet. Institutionen bör i samverkan med regionala arbetsgivare verka för kombinerade anställningar för personer som har disputerat.

4. Krav på åtgärder/utvecklingsarbete för stöd till forskarutbildningarna vid HDa

- Se över möjligheterna att inrätta en gemensam handledarutbildning över ämnesgränserna vid HDa.
- Då studierektor för forskarutbildningarna kan vara involverad som handledare rekommenderas att funktionen som oberoende doktorandombud inrättas vid HDa.

För FUN

Ordförande